

- Suwannachang, N. (2010). *Kan chai phasa nom nao chai nai bot khotsana nai Nittayasan sukkhaphap*. (in Thai) [Language of Persuasion in Health Magazine Advertisements]. Master's Thesis (Thai), Faculty of Arts, Chulalongkorn University.
- Thongtaweewattana, N. (2014). *Kan chai phasa nom nao chai nai bot khotsana nai anusan O.So.Tho*. (in Thai) [The Study of Using the Persuasive Language in Advertisements in the TAT Periodical Magazine]. Doctor of Philosophy Thesis (Thai Studies), Faculty of Humanities and Social Science, Burapha University.
- Tourism Authority of Thailand. (2015). *Rai ngan prachampi 2558 kan thong thiaw haeng prathetthai*. (in Thai) [Annual Report 2015 Tourism Authority of Thailand]. Bangkok: Tourism Authority of Thailand.
- Vantamay, N. (2011). *Lak kan khotsana*. (in Thai) [Principles of Advertising]. Bangkok: Kasetsart University.
- Wongmontha, S. (1997). *Kan khotsana choeng patibat*. (in Thai) [Practical Advertising]. Bangkok: A.N.Press.

ปริทัศน์หนังสือ (Book Review)

ชื่อหนังสือ	ก่อร่าง สร้างเรื่อง : เรื่องเล่า อัตลักษณ์ และชุมชน ในวรรณกรรมสตรีชายขอบ
ผู้แต่ง	ชุตินา ประภาศวุฒิสาร.
ปีที่พิมพ์	2554
จัดพิมพ์โดย	โครงการจัดพิมพ์คคบไฟ
จำนวนหน้า	255 หน้า

ก่อร่าง สร้างเรื่อง : เรื่องเล่า อัตลักษณ์ และชุมชน ในวรรณกรรมสตรีชายขอบ

Making a Story : Story Identity and Community in
Marginal Feminist Literature

ยุพาวดี อาจหาญ¹ / Yupawadee Artharn¹

¹สาขาวิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ /

¹Thai Language Program, Faculty of Humanities and Social Science, Buriram Rajabhat University

Buri Ram 31000, Thailand

Email : nuyu_yuyi@hotmail.com

บทนำ

ประเด็นทางเพศในวรรณกรรมสตรีชายขอบมักจะถูกเล่าผ่านมุมมองหรือประสบการณ์ของผู้หญิงซึ่งตกอยู่ในสถานะชายขอบของสังคม ไม่ว่าจะเป็นการถูกกดขี่ หรือแม้แต่อคติทางชาติพันธุ์ ซึ่งส่วนใหญ่เรื่องราวของผู้หญิงเหล่านี้จะถูกเล่าผ่านบันทึกเรื่องราวของตนเองที่ได้ประสบกับภาวะการถูกกดขี่ในทุกรูปแบบแต่ไม่สามารถตอบโต้หรือแสดงออกถึงความรู้สึกใดๆออกมาได้อย่างตรงไปตรงมา ดังนั้น งานเขียนเหล่านี้จึงสามารถสะท้อนถึงความรู้สึกของผู้หญิงในช่วงเวลาที่พวกเธอถูกกดขี่ได้เป็นอย่างดี และไม่ใช่เพียงการตอกย้ำ

ความเจ็บปวดที่ผู้หญิงได้รับ แต่ยังทำให้เห็นถึงโครงสร้างของสังคมที่ทุกคนอาจถูกกดขี่ได้ไม่ทางใดก็ทางหนึ่ง

หนังสือ **ก่อสร้าง สร้างเรื่อง : เรื่องเล่า อัตลักษณ์ และชุมชน ในวรรณกรรมสตรีชายขอบ** ของ ชุตินา ประภาศวุฒิสาร เป็นหนังสือรวมเรื่องเกี่ยวกับประเด็นทางวรรณกรรมสตรีชายขอบ ด้วยการเรียบเรียงเนื้อหาเชิงอภิปรายประกอบการแสดงตัวอย่างและขยายความ โดยผู้เขียนแบ่งเป็น 8 บท ได้แก่ *การอ่านและวิเคราะห์วรรณกรรมสตรีชายขอบ* *ความเป็นอะบอริจิน : การเมืองเรื่องอัตลักษณ์*, *ประวัติศาสตร์บาดแผล : การเหยียดและการรื้อฟื้นความทรงจำใน Obasan*, *ความรุนแรง จิตวิญญาณ และการเหยียดใน Comfort Woman*, *ตำรา ตำรับ ทักษะ อีสตริกับการสร้างประวัติศาสตร์*, *อารมณ์ต้องห้าม : อุดมการณ์กับความรักใน อะเชเลียสสีแดง*, และบทสรุปในแต่ละบทมีสาระสำคัญที่น่าสนใจดังต่อไปนี้

“การอ่านและวิเคราะห์วรรณกรรมสตรีชายขอบ”

ผู้เขียนได้กล่าวถึงข้อจำกัดในการศึกษาวิเคราะห์วรรณกรรมสตรีชายขอบของนักคิดนักวิจารณ์ที่มีต่องานเขียนและนักเขียนสตรีชายขอบที่เป็นสตรีผิวสีหรือสตรีในโลกที่สามที่ต้องเผชิญกับการให้นิยามตัวตนของนักเขียนตามชนบทที่สังคมวางไว้ว่าเป็นตัวแทนของชาติพันธุ์ที่ตนสังกัดอยู่ โดยคาดหวังว่าจะได้เห็นการนำเสนอประสบการณ์จริงจากงานเขียนของคนกลุ่มนี้ จนเป็นกรอบที่กีดกันสตรีผิวสีหรือสตรีในโลกที่สามออกจากแวดวงวรรณกรรม โดยนำเสนอ 4 ประเด็น ได้แก่

ข้อจำกัดในการศึกษาวิเคราะห์วรรณกรรมสตรีชายขอบ

ผู้เขียนได้ชี้ให้เห็นว่า นักเขียนสตรีชายขอบที่เป็นสตรีผิวสีในโลกที่สามจะต้องเผชิญกับการให้นิยามแก่เสียงและตัวตนของนักเขียนตามชนบทที่สังคมวางไว้ โดยกลุ่มผู้อ่านและผู้วิจารณ์ก็มักจะมองนักเขียนเหล่านี้เป็นตัวแทนของกลุ่มชาติพันธุ์ที่ตนสังกัด งานเขียนเหล่านี้ต้องนำเสนอภาพจริงแท้ของกลุ่มชาติพันธุ์นั้นๆ ในขณะเดียวกันหากนักเขียนเหล่านี้นำเสนอประสบการณ์ที่ต่างไปจากกรอบความจริงแท้ที่สังคมกำหนดไว้พวกเขาจึงถูกสังคมกล่าวหาว่าเป็นพวกจอมปลอม ซึ่งเป็นกรอบที่คับแคบตายตัว ดังนั้น การอ่านวิเคราะห์วรรณกรรมสตรีชายขอบเพื่อเปิดโอกาสให้นักเขียนผู้หญิงกลุ่มนี้ได้นำเสนอเรื่องราวประสบการณ์ในพื้นที่สาธารณะ โดยผู้เขียนเน้นย้ำว่าการทำความเข้าใจงานเขียนของกลุ่มสตรีชายขอบจำเป็นต้องหันกลับมาทบทวนทัศนคติของสังคมเกี่ยวกับวรรณกรรม

ชายขอบในฐานะพื้นที่ของการกดขี่และการสร้างสรรค์วรรณกรรม

ผู้เขียนได้อภิปรายถึงประเด็นของนักเขียนสตรีชายขอบ ซึ่งส่วนใหญ่เป็นสตรีผิวสีหรือสตรีในโลกที่ต้องตกอยู่ในพื้นที่ที่วัฒนธรรมที่แตกต่างหลากหลายมาปะทะผสมผสานกัน จนต้องดำเนินชีวิตอยู่ท่ามกลางความแตกต่างและความขัดแย้งของค่านิยมและวัฒนธรรม ทำให้นักเขียนกลุ่มนี้พบว่าตนเป็นเพียงคนนอก ไม่ได้รับการยอมรับเป็นส่วนหนึ่งของสังคม ผู้เขียนได้กล่าวอีกว่า การเข้ามาอยู่ในสังคมกระแสหลักยังทำให้สมาชิกของกลุ่มคนชายขอบรับเอาค่านิยมและอุดมการณ์ของตะวันตก ส่งผลให้คนเหล่านี้มองอัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์และวัฒนธรรมท้องถิ่นของตนว่าเป็นสิ่งไม่มีค่า นำอับอายและต้องการปฏิเสธวัฒนธรรมและชุมชนของตนในที่สุด ดังนั้น นักเขียนกลุ่มนี้จึงเลือกที่จะนำเสนอประสบการณ์ของตนจากพื้นที่ชายขอบเพื่อปรับเปลี่ยนชายขอบจากพื้นที่ที่ถูกกดขี่ให้กลายเป็นพื้นที่การต่อสู้ ซึ่งผู้เขียนได้เน้นย้ำให้เห็นอย่างชัดเจนว่าการนำเสนอรำลึกถึงความทรงจำในอดีตเกี่ยวกับบ้านเกิดของตนผ่านงานเขียนเหล่านี้ถือเป็นเครื่องมือที่ใช้สร้างอัตลักษณ์ให้กับชุมชนของตน และทวงสิทธิ์ความเป็นพลเมืองของตนจากสังคม

งานเขียนกับการจัดบันทึกประวัติศาสตร์ของชุมชน

ผู้เขียนได้คัดสรรงานเขียนของกลุ่มนักเขียนที่ส่วนใหญ่เป็นลูกหลานของกลุ่มผู้อพยพหรือผู้ที่เคยตกอยู่ภายใต้อาณานิคมมาก่อน ซึ่งงานเขียนแสดงให้เห็นถึงวิกฤตทางวัฒนธรรมของชุมชนที่กำลังจะหายไปจากความทรงจำ อันจะส่งผลกระทบต่อกระบวนการรับรู้เกี่ยวกับอัตลักษณ์ของตนเอง ในขณะที่เดียวกันนักเขียนกลุ่มนี้ก็พบว่าตนได้ทำหน้าที่เป็นนักประวัติศาสตร์ควบคู่กับการเป็นนักเขียนที่บอกเล่าเรื่องราวและเหตุการณ์ที่เกิดในชุมชน โดยมีการนำเสนอประวัติศาสตร์ผ่านรูปแบบของวรรณกรรม ทำให้นักเขียนเหล่านี้สามารถนำเสนอเรื่องราวชีวิตและเหตุการณ์ต่างๆ ที่ถูกมองข้ามหรือละเลยในการจัดบันทึกประวัติศาสตร์กระแสหลัก และเป็นแหล่งข้อมูลสำคัญในการศึกษาเรื่องราวชีวิตของสามัญชนในอดีต

นักเขียนกับภาษาและรูปแบบการประพันธ์

นักเขียนสตรีชายขอบมักจะเล่าเรื่องราวของตนและชุมชนโดยใช้ภาษาของผู้ปกครองหรือเจ้าอาณานิคม นักเขียนเหล่านี้มองว่าภาษาไม่ใช่เครื่องมือในการสื่อสารเท่านั้น แต่ยังเป็นเครื่องมือที่ผู้ปกครองหรือเจ้าอาณานิคมใช้กระทำคามรุนแรงต่อผู้อื่น ตัวอย่างเช่นในเรื่อง Comfort Woman ของ เคลเลอร์ ซึ่งแสดงให้เห็นว่าเจ้าอาณานิคมใช้ภาษาเป็น

เครื่องมือในการกตจี ดึงจะเห็นได้จากผู้หญิงทุกคนในค่ายถูกตั้งชื่อใหม่เป็นภาษาญี่ปุ่นพร้อมกับหมายเลขกำกับ ห้ามไม่ให้ติดต่อสื่อสารกันและลดทอนตัวตนของผู้หญิงให้เป็นเพียงวัตถุทางเพศ ความรุนแรงที่แฝงอยู่ในภาษาของเจ้าอาณานิคมนี้ จึงวิธีที่นักเขียนกลุ่มนี้ใช้เพื่อตอบโต้การกตจี ในเรื่องของรูปแบบการประพันธ์นั้นผู้เขียนยังได้แสดงทัศนะว่างานเขียนในกลุ่มนี้แสดงให้เห็นความสามารถของนักเขียนในการพลิกเพลงขนบของภาษาเพื่อสื่อความหมายอันหลากหลายของตัวบท เช่น การใช้ผู้เล่าเรื่องมากกว่าหนึ่งคนเพื่อบอกเล่าเรื่องราวจากมุมมองที่หลากหลายและปฏิเสธการนำเสนอความเป็นจริงเพียงรูปแบบเดียว ซึ่งเป็นกลวิธีที่สอดคล้องกับสถานภาพความเป็นชายขอบของนักเขียนกลุ่มนี้ ที่ไม่สามารถท้าทายอำนาจได้อย่างเปิดเผยหรือตรงไปตรงมา

“ความเป็นอะบอริจิน : การเมืองเรื่องอัตลักษณ์”

ผู้เขียนได้กล่าวถึงผลงานเรื่อง My Place (1987) ของ แชลลี มอร์แกน นักเขียนของสตรีลูกผสม ซึ่งเป็นเรื่องราวเกี่ยวกับการสืบค้นอดีตของมอร์แกนเพื่อหาความหมายของ อะบอริจิน โดยการสืบค้นอดีตของมอร์แกนซึ่งเริ่มต้นจากการที่มอร์แกนได้ค้นพบโดยบังเอิญเมื่อเธออายุ 15 ปี ว่าเธอมีเชื้อสายอะบอริจินหลังจากที่ครอบครัวได้ปกปิดเรื่องนี้กับเธอมาตลอด ผลงานเรื่อง My Place ส่วนหนึ่งมาจากความสนใจของสาธารณชนที่มีต่ออัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์ของผู้เขียน ซึ่งผู้เขียนได้แสดงทัศนะเกี่ยวกับกระแสความนิยมของผู้อ่านที่มีต่องานเขียนของนักเขียนกลุ่มชายขอบและได้สร้างบรรยากาศที่ดีในการเปิดรับความแตกต่างและความหลากหลายให้มีขึ้นในสังคม โดยนำเสนอ 6 ประเด็น ได้แก่

จุดกำเนิด My Place

ผู้เขียนได้อธิบายว่า ในงานของนักเขียนผิวสีมักจะปรากฏฉากที่ตัวละครค้นพบอัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์ของตนซึ่งเป็นสิ่งที่ตนไม่ได้ตระหนักในตอนแรก ผู้เขียนได้ยกตัวอย่างฉากสำคัญใน My Place นั่นก็คือฉากที่มอร์แกนค้นพบโดยบังเอิญว่าเธอเป็นคนดำ ผ่านคำพูดของยายที่พลั้งปากบอกกับเธอว่ายายเป็นคนดำ คำพูดของยายสร้างความงุนงงให้กับมอร์แกน เนื่องจากระยะเวลา 15 ปีที่เธอเติบโตมา มอร์แกนไม่ทราบว่าเป็นคนดำ ฉากนี้มีความสำคัญต่อการเข้าใจความเป็นอะบอริจินที่ปรากฏใน My Place ในขณะที่สังคมทั่วไปมองว่าชาติพันธุ์เป็นสิ่งที่ติดตัวมาแต่กำเนิดและแสดงออกให้เห็นเด่นชัดในตัวเอง แต่การรับรู้ตัวตนของมอร์แกนเป็นผลของการเรียนรู้จากสังคมภายนอก ผ่านคำบอกเล่าของยายซึ่งเป็นจุดเริ่มต้นให้มอร์แกนสืบค้นเกี่ยวกับอะบอริจินผ่านการสนทนาพูดคุยกับ

สมาชิกในครอบครัว ผู้เขียนได้อภิปรายถึงจุดกำเนิดว่า มอร์แกนเขียน My Place ขึ้นเพื่อหาคำตอบว่าอะบอริจินคืออะไร การสืบค้นทำให้เธอต้องกลับไปรื้อฟื้นอดีตและความเป็นมาของครอบครัว โดยมอร์แกนเป็นผู้เริ่มลงมือเขียนในสิ่งที่เธอทราบก่อน ต่อจากนั้นก็ขอให้สมาชิกคนอื่นเพิ่มเติมข้อมูลในส่วนที่ขาดหายไป ดังนั้น หนังสือประวัติครอบครัวของมอร์แกนจึงมีการดำเนินเรื่องที่คล้ายคลึงกับเรื่องสืบสวนสอบสวน จึงถือเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการสืบค้นอดีตโดยให้สมาชิกในครอบครัวมีส่วนร่วม เพิ่มเติมข้อมูลที่ขาดหายและทำให้ภาพของอดีตที่น่าเสนาอมีความชัดเจนและมีรายละเอียดมากยิ่งขึ้น

อัตชีวประวัติของแซลลี มอร์แกน

ประเด็นต่อมาผู้เขียนได้อภิปรายให้เห็นถึงความแตกต่างในงานเขียนของ แซลลี มอร์แกน ที่แตกต่างจากนักเขียนของสตรีลูกผสมคนอื่น ๆ โดยมุ่งความสนใจไปที่บทแรกในงานเขียนของมอร์แกนที่ชื่อว่า “โรงพยาบาล” ซึ่งบรรยายประสบการณ์ในวัยเด็กที่เธอและแม่เดินทางมาเยี่ยมบิดาของเธอที่เป็นอดีตทหารผ่านศึกและป่วยเป็นโรคพิษสุราเรื้อรัง สำหรับมอร์แกนมันเป็นโลกที่เหี่ยวเฉาไร้ชีวิตชีวาและทำให้เธอรำลึกถึงโลกของยายซึ่งเต็มไปด้วยสิ่งลึกลับมหัศจรรย์ ซึ่งมอร์แกนได้แสดงให้เห็นตั้งแต่ต้นเรื่องเกี่ยวกับประสบการณ์ของเธอที่เผชิญโลกสองวัฒนธรรมคือ โลกของพ่อซึ่งเป็นโลกของคนขาวและโลกของยาย มอร์แกนทราบในภายหลังว่าเป็นโลกทางจิตวิญญาณของคนอะบอริจิน การนำเสนอชีวิตวัยเด็กของมอร์แกนนั้นเป็นการนำเสนอโลกทั้งสองในเชิงเปรียบเทียบก็เป็นวิธีการหนึ่งที่มอร์แกนใช้มอร์แกนใช้เพื่ออธิบายว่าเหตุใดเธอจึงเลือกแสดงตนเป็นคนอะบอริจินในภายหลัง ทำให้งานเขียนของเธอแตกต่างจากนักเขียนลูกผสมทั่วไป

การสืบค้นประวัติครอบครัว

ในประเด็นนี้ผู้เขียนได้อภิปรายถึงการสืบค้นประวัติครอบครัวของมอร์แกนว่าไม่ใช่เพียงนำข้อมูลมาเรียบเรียงเท่านั้นแต่การสร้างความรู้เกี่ยวกับประวัติครอบครัวจะต้องอาศัยการอ่านทบทวนเพื่อวิเคราะห์และคัดสรรข้อมูลที่ได้รับการสืบค้นประวัติครอบครัวของมอร์แกนเป็นไปด้วยความยากลำบากอันเนื่องมาจากสถานภาพของคนพื้นเมืองในสังคมออสเตรเลียในอดีต มอร์แกนพบว่าชาวพื้นเมืองออสเตรเลียมีสถานภาพไม่แตกต่างจากทาสผิวดำในสังคมอเมริกัน และการที่คนพื้นเมืองอะบอริจินไม่สามารถอ่านออกเขียนได้ทำให้การจดบันทึกราวเกี่ยวกับวงศ์ตระกูลของคนที่คนพื้นเมืองแทบจะไม่ปรากฏ ผู้เขียนได้เน้นย้ำเกี่ยวกับประเด็นความวิตกกังวลเกี่ยวกับการรักษาความบริสุทธิ์ของชาติพันธุ์ปรากฏอย่าง

เด่นชัดในเรื่องเล่าเกี่ยวกับการลำดับเครือญาติของตระกูลเดรก บล็อกมัน ที่ปฏิเสธความเป็นเครือญาติกับครอบครัวมิวด้าของมอร์แกน การสืบประวัติครอบครัวของมอร์แกนจึงทำได้เพียงนำข้อมูลมาเรียบเรียงเท่านั้น แต่ข้อมูลที่ได้ก็มีทั้งส่วนที่ขัดแย้งและสนับสนุนซึ่งกันและกัน ดังนั้น การสร้างความรู้เกี่ยวกับประวัติครอบครัวของมอร์แกนจึงต้องอาศัยการอ่านทบทวนเพื่อวิเคราะห์และคัดสรรข้อมูลที่ได้รับ

การเดินทางกลับบ้านเกิดบรรพบุรุษ

ผู้เขียนได้อภิปรายถึงข้อจำกัดทางกายภาพและวัฒนธรรมที่เป็นลูกผสมที่ส่งผลให้การสืบค้นครอบครัวจากญาติมิวด้าเป็นไปด้วยความยากลำบาก โดยผู้เขียนได้อภิปรายถึงบทหนึ่งใน My Place ที่ชื่อ “กลับคืนสู่ไคร์นนา” ซึ่งมอร์แกนได้บรรยายการเดินทางของเธอและสมาชิกในครอบครัวไปยังบ้านเกิดของบรรพบุรุษ แต่เนื่องจากข้อจำกัดทางกายภาพและวัฒนธรรมทำให้การอ้างสิทธิ์ความเป็นอะบอริจินของมอร์แกนเพื่อเข้าเป็นสมาชิกของชุมชนเป็นไปด้วยความยากลำบาก การอาศัยความสัมพันธ์แบบเครือญาติซึ่งเป็นแบบแผนความสัมพันธ์ที่ยอมรับกันในชุมชนอะบอริจินจึงเป็นวิธีที่ทำให้ค้นพบญาติมิวด้าที่เธอและครอบครัวไม่เคยรู้จักมาก่อน และช่วยขจัดความรู้สึกโดดเดี่ยวและแปลกแยกที่เธอและครอบครัวประสบในชุมชนผิวขาวอีกด้วย ผู้เขียนยังกล่าวเพิ่มเติมอีกว่าชุมชนอะบอริจินซึ่งเป็นบ้านเกิดเมืองนอนของบรรพบุรุษยังมีบทบาทในการสร้างจิตสำนึกความเป็นอะบอริจินให้แก่มอร์แกนและครอบครัวผ่านการเล่าเรื่องในอดีตสู่กันฟังระหว่างสมาชิกในชุมชน

การปฏิเสธชื่อพ่อ

ผู้เขียนได้อภิปรายเกี่ยวกับประเด็นการปฏิเสธชื่อพ่อได้อย่างน่าสนใจ กล่าวคือ การทิ้งปริศนาเกี่ยวกับชื่อพ่อ แม้ว่าการสืบประวัติครอบครัวของมอร์แกนเริ่มต้นด้วยการค้นหาชื่อพ่อแต่ก็จบลงด้วยการจงใจปฏิเสธชื่อของพ่อ และได้รับเข้าเป็นสมาชิกของชุมชนมิวด้าและค้นพบญาติฝ่ายแม่จึงแสดงให้เห็นถึงการเลือกแสดงตัวตนและการเลือกให้ค่านิยมแก่ตัวเองใหม่นั้นกระทำภายใต้เงื่อนไขของสังคม วัฒนธรรมและการเมือง เช่น การถูกปฏิเสธจากครอบครัวคนขาว หรือรู้สึกแปลกแยกจากสังคมกระแสหลัก

เรื่องเล่าของสมาชิกในครอบครัว

ในประเด็นนี้ผู้เขียนได้แสดงทัศนะว่าการนำเรื่องเล่าของสมาชิกในครอบครัวซึ่งเป็นพวกลูกผสมและอาศัยอยู่ในชุมชนผิวขาวมาก่อนที่จะประกาศตัวเป็นอะบอริจิน มาผสมกับงานเขียนอัตชีวประวัติทำให้มอร์แกนสามารถสืบค้นความหมายของอะบอริจินผ่าน

คนรุ่นต่างๆ จากอดีตมาสู่ปัจจุบัน ตัวอย่างเช่น เรื่องของอาร์เธอร์ โครีนนา สมาชิกคนแรกที่เปิดเผยเรื่องของตน อาร์เธอร์ถูกแยกออกจากแม่ซึ่งเป็นคนพื้นเมืองและจากชุมชนอะบอริจินเพื่อมาอยู่ในชุมชนผิวขาว ทำให้เธอหมดโอกาสในการเรียนรู้ภาษาและวัฒนธรรมของอะบอริจิน ตรงกันข้ามเธอถูกส่งไปยังสถานฝึกอบรมเพื่อเรียนรู้วัฒนธรรมของคนขาวเพื่อผลิตแรงงานไปรับใช้คนขาวนั่นเอง อาร์เธอร์เริ่มทำงานเป็นลูกจ้างในฟาร์ม อดทนฝ่าฟันอุปสรรคจนมีที่ทำกินเป็นของตัวเอง

“ประวัติศาสตร์บาดแผล : การเยียวยาและการรื้อฟื้นความทรงจำใน Obasan”

ในบทนี้ ผู้เขียนได้นำเสนองานเขียนที่มีรูปแบบการเขียนผสมผสานงานเขียนทางประวัติศาสตร์ เรื่องแต่ง เข้ากับอัตชีวประวัติ ผ่านนวนิยายเรื่อง Obasan ของ จอย โคกาเว ซึ่งเป็นเรื่องราวในอดีตถูกนำเสนอผ่านความทรงจำของนาโอมิ ตัวละครเอกของเรื่องที่ต้องเผชิญกับเหตุการณ์อพยโยกย้ายชาวญี่ปุ่นเชื้อสายแคนาดาออกจากชุมชนของตนในแถบชายฝั่งตะวันตกไปยังตอนในของประเทศในช่วงสงครามโลกครั้งที่ 2 การดำเนินสลับกันไปมาระหว่างอดีตกับปัจจุบันทำให้เห็นถึงความพยายามในการนำเอาอดีตที่ขาดวินมาปะติดปะต่อกันเพื่อให้เกิดภาพที่ชัดเจนขึ้น ในขณะที่โคกาเวจะให้ความสำคัญกับเรื่องของภาษาในการรื้อฟื้นอดีตและบอกเล่าประวัติศาสตร์ของกลุ่มคนเชื้อสายญี่ปุ่นในแคนาดา โดยนำเสนอ 6 ประเด็น ได้แก่

กลุ่มคนเชื้อสายแคนาดา

ในประเด็นนี้ผู้เขียนได้อภิปรายถึงการนำเสนอเรื่องราวในอดีตถูกนำเสนอผ่านความทรงจำของนาโอมิ ตัวละครเอกที่พูดถึงครอบครัวของเธอในแวนคูเวอร์และเซตากรรมที่ครอบครัวของเธอประสบในช่วงสงครามโลกครั้งที่ 2 ซึ่งทำให้ผู้อ่านได้ทราบเกี่ยวกับวิถีการดำรงชีวิต วัฒนธรรมประเพณี และกิจกรรมในชีวิตประจำวันของกลุ่มคนเชื้อสายญี่ปุ่นในแคนาดาที่ไม่เคยได้รับการจดบันทึกในเอกสารทางการ เช่น การติดต่อสัมพันธ์กันระหว่างสมาชิกในครอบครัว ภาษากาย อากัปกิริยาท่าทาง หรือการสื่อสารโดยไม่ใช้คำพูด ทำให้ทราบความต้องการโดยไม่ต้องเอ่ยปาก นาโอมิจึงใช้ความเจ็บเป็นเกราะป้องกันตัวเมื่อต้องเผชิญกับโลกภายนอก ผู้เขียนได้แสดงทัศนะเกี่ยวกับความเจ็บดังกล่าวได้อย่างน่าสนใจเกี่ยวกับเหตุการณ์ที่เกาเวอร์ ชายแก่ผิวขาวซึ่งเป็นเพื่อนบ้านได้ล่อลวงเธอไปยังบ้านของเขาเพื่อล้วงละเมิดทางเพศ การเรียนรู้ความนิ่งเงียบจากแม่และญาติผู้ใหญ่ในครอบครัวทำให้นาโอมิเชื่อว่าจะทำให้เธอปลอดภัย ในทางตรงข้ามความนิ่งเงียบของนาโอมิก็เปิดโอกาส

ให้เกาเวอร์ล่งละเมิดเธอได้อย่างง่ายดายและทำให้เกิดช่องว่างและความเห็นห่างระหว่างนาโอมีกับแม่

การอพยพโยกย้ายชุมชนเชื้อสายญี่ปุ่นในแคนาดา

ผู้เขียนได้อภิปรายเกี่ยวกับประเด็นความรุนแรงทางเพศที่ส่งผลกระทบต่อสายสัมพันธ์ระหว่างนาโอมีกับแม่คู่ขนานไปกับอคติทางชาติพันธุ์ระหว่างชาวแคนาดาเชื้อสายญี่ปุ่นกับแผ่นดินแม่คือแคนาดา ผู้เขียนชี้ให้เห็นอย่างน่าสนใจว่าการที่รัฐบาลแคนาดาออกคำสั่งให้อพยพชาวแคนาดาเชื้อสายญี่ปุ่นไปยังค่ายอพยพชั่วคราวที่มีสภาพแออัด ขาดความเป็นส่วนตัว กินอาหารที่ขาดสุขอนามัยจนส่งผลให้ผู้พักอาศัยล้มป่วยเป็นประจำ สภาพความเป็นอยู่จึงไม่ต่างไปจากบุคคลทั่วไปผ่านความทรงจำของนาโอมีทำให้เธอนึกถึงประสบการณ์ถูกล่วงละเมิดทางเพศ ชาวแคนาดาเชื้อสายญี่ปุ่นที่ประสบกับความรุนแรงทางชาติพันธุ์มีความรู้สึกอับอายไม่ต่างจากผู้ที่ถูกละเมิดทางเพศ

การทบทวนความหมายของความเจ็บและคำพูด

ในหัวข้อนี้ผู้เขียนได้แสดงทัศนะถึงผลกระทบจากความรุนแรงที่นาโอมีถูกล่วงละเมิดทางเพศและความเกลียดชังทางชาติพันธุ์ การนึกถึงอดีตจึงเท่ากับเป็นการกลับไปเผชิญกับความทรงจำที่เจ็บปวดและเป็นสิ่งที่ไม่อยากเอ่ยถึง แต่นาโอมีก็ให้ความสำคัญกับความเจ็บและคำพูดในการรื้อฟื้นอดีต เพราะการเผชิญหน้ากับความเจ็บปวดเป็นหนทางที่นำเธอไปสู่การรักษาเยียวยาและปลดปล่อยตนเองจากอดีตอันขมขื่น

การรื้อฟื้นสายสัมพันธ์กับแม่และวัฒนธรรมญี่ปุ่น

ผู้เขียนได้เน้นย้ำให้เห็นถึงความสำคัญของความเจ็บผ่านการรื้อฟื้นความทรงจำของนาโอมี เพราะช่วยทำให้ผู้อ่านเห็นความหมายของความเจ็บในหลากหลายมิติ เช่น แม่จัดการกับสถานการณ์ที่ไม่คาดฝันด้วยความเจ็บ ไม่เอะอะโวยวายและไม่เคยกล่าวโทษนาโอมี หรือแสดงความเจ็บของโอบาซังเมื่อนาโอมีถามถึงแม่ของเธอซึ่งเป็นการแสดงให้เห็นถึงการจงใจปกปิดข้อมูล การอ่านความเจ็บจึงเป็นสิ่งที่ช่วยให้นาโอมีเข้าใจความหมายอันหลากหลายในมิติของความเจ็บรวมถึงความเจ็บในบริบทของวัฒนธรรมญี่ปุ่นซึ่งเป็นวัฒนธรรมแม่

การแก้ไขปริศนาเรื่องการหายไปของชุมชนแคนาดาเชื้อสายญี่ปุ่น

ผู้เขียนได้อภิปรายเกี่ยวกับประเด็นนี้ได้กระจ่างชัดเกี่ยวกับการที่ผู้เขียนให้นาโอมีรื้อฟื้นความทรงจำเกี่ยวกับครอบครัวนั้น ถือเป็นกรนำเสนอเรื่องราวการอพยพจาก

มุมมองส่วนบุคคล แต่มุมมองส่วนบุคคลก็เอื้อให้นำเสนอเรื่องราวของชุมชนเชื้อสายญี่ปุ่นในด้านที่ยังไม่เคยถูกจัดบันทึกในประวัติศาสตร์ทางการของแคนาดา ตัวอย่างเช่น ปฏิบัติการและการจัดการของผู้หญิงที่มีต่อคำสั่งไล่อพยพชุมชน นอกจากนี้ความทรงจำส่วนบุคคลยังเกี่ยวข้องกับอารมณ์และจิตใจ อารมณ์ยังช่วยให้ผู้อ่านตระหนักถึงผลกระทบของคำสั่งอพยพที่มีต่อกลุ่มคนเชื้อสายญี่ปุ่นทั้งในระดับปัจเจกและชุมชนอีกด้วย

จากปัจเจกสู่ชุมชน : การสร้างจิตสำนึกทางการเมืองผ่านพื้นที่

ผู้เขียนได้ชี้ให้เห็นได้อย่างชัดเจนถึงการกลับไปรื้อฟื้นความทรงจำเกี่ยวกับชุมชนนำไปสู่การปรับเปลี่ยนจิตสำนึกของนาโอมิเกี่ยวกับแผ่นดินบ้านเกิด คือ แคนาดา ส่งผลให้นาโอมิเปลี่ยนความรู้สึกแปลกแยกและโดดเดี่ยวมาเข้าร่วมเป็นส่วนหนึ่งของสังคมแคนาดา เนื่องจากเธอตระหนักว่าแคนาดาเป็นสถานที่แห่งความว่างเปล่า แต่ในทางตรงข้ามแคนาดาก็น่าจะเป็นสถานที่แห่งความทรงจำมีเรื่องราวของบรรพบุรุษและชุมชนของเธอเป็นส่วนหนึ่งของประวัติศาสตร์แคนาดา

“ความรุนแรง จิตวิญญาณ และการเหยียดใน Comfort Woman”

ในบทนี้ผู้เขียนได้นำเสนอนวนิยายเรื่อง Comfort Woman งานประพันธ์ชิ้นแรกของนอร่า ออคจา เคลเลอร์ นักเขียนเยอรมันเชื้อสายเกาหลี โดยผู้เขียนได้แสดงทัศนะว่า นวนิยายเรื่อง Comfort Woman เป็นงานเขียนที่ทำให้นอร่า ออคจา เคลเลอร์ มีบทบาทต่างไปจากนักประวัติศาสตร์ทั่วไป กล่าวคือ อารมณ์ความรู้สึกความเห็นอกเห็นใจที่เธอมีร่วมกับผู้หญิงชาวเกาหลีที่ประสบชะตากรรม โดยนำเสนอ 5 ประเด็น ได้แก่

ความเป็นหญิงกับความเป็นชาติ : หญิงบำเรอชาวเกาหลีในกองทัพญี่ปุ่น

ผู้เขียนตั้งคำถามเกี่ยวกับประเด็นความรุนแรงอย่างเป็นระบบที่กระทำต่อผู้หญิงเกาหลีเกิดขึ้นได้อย่างไร

ผู้หญิงบำเรอชาวเกาหลีสำหรับกองทัพญี่ปุ่นแสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างผู้หญิงและชาตินิยม กล่าวคือ กลุ่มหญิงบำเรอชาวเกาหลีถือเป็นผลพวงจากการที่เกาหลีตกเป็นอาณานิคมของญี่ปุ่น ซึ่งกลุ่มหญิงบำเรอชาวเกาหลีเหล่านี้ถูกมองเป็นเหมือนยุทธโศภณณ์ที่ใช้ในการทำสงครามและเมื่อหมดสภาพก็จะถูกปลดระวางและแทนที่ด้วยผู้หญิงกลุ่มใหม่ซึ่งหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 สิ้นสุดลง แม้แต่รัฐบาลเกาหลีซึ่งเป็นบ้านเกิดของผู้หญิงเหล่านี้ก็เพิกเฉยต่อความรุนแรงที่เกิดขึ้น ทั้งนี้ เพราะการออกมายอมรับว่าผู้หญิงในชาติของตนถูกย่ำยีเท่ากับเป็นการยอมรับความอ่อนแอของชาติที่ไม่สามารถปกป้องพลเมืองของตนจาก

การรุกรานได้

การครอบครองชาติและเรือนร่างสตรี

ในหัวข้อนี้ผู้เขียนได้อภิปรายให้เห็นถึงปัจจัยของความรุนแรงที่เกิดขึ้นกับผู้หญิง บำเรอชาวเกาหลีจากการเข้าครอบครองอาณานิคมของกองกำลังญี่ปุ่น โดยผู้เขียนกล่าวว่าการถูกบังคับให้ทำหน้าที่เป็นหญิงบำเรอส่งผลให้ความเป็นมนุษย์ถูกลดทอนอย่างสมบูรณ์แบบ นับตั้งแต่ปลดข้อเสียดังกล่าว ห้ามติดต่อสื่อสารกันภายในค่าย ถูกจองจำภายในค่ายและมีสถานะใหม่คือเป็นวัตถุทางเพศของทหารญี่ปุ่นเท่านั้น ผู้เขียนยังชี้ให้เห็นอย่างชัดเจนมากขึ้น เรื่องราวของอากิโกะที่หนีออกจากค่ายทหารแต่เธอก็ไม่สามารถกลับบ้านเกิดได้ เธอจึงแต่งงานกับบาทหลวงแบรดลีย์ ซึ่งทำให้อากิโกะสูญเสียอัตลักษณ์อีกครั้ง อันเนื่องมาจากความไม่บริสุทธิ์ของเธอ หลังแต่งงานอากิโกะต้องเปลี่ยนชื่อว่างแบรดลีย์ซึ่งไม่ได้บ่งบอกความเป็นเกาหลี ซึ่งเป็นอัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์ของเธอ แต่กลับเป็นเพียงสมบัติที่อยู่ในครอบครองของเพศชายเท่านั้น

ความเจ็บและความตาย

ในประเด็นนี้ผู้เขียนได้อภิปรายให้เห็นอย่างลึกซึ้งซึ่งเกี่ยวกับความเจ็บและความตาย ซึ่งถือว่าเป็นแก่นเรื่องในการนำเสนอประสบการณ์ของอากิโกะและผู้หญิงในเรื่องนี้ การถูกกักขังและครอบครองเรือนร่างโดยผู้อื่น ไม่ให้ติดต่อสื่อสารกันและไม่มีโอกาสได้กลับไปยังบ้านเกิดทำให้เธอรู้สึกว่ามีชีวิตและไม่ได้ต่างไปจากคนที่ตายไปแล้ว แต่ในขณะที่เดียวกัน ความเจ็บกลับเป็นสิ่งที่ผู้หญิงกลุ่มนี้ใช้ติดต่อกัน การติดต่อสื่อสารกันผ่านภาษากายจึงถือเป็นการช่วยบรรเทาความโดดเดี่ยว และช่วยแบ่งปันความทุกข์โศกเศร้าร่วมกัน

พิธีกรรมเข้าทรงกับการเยียวยา

ผู้เขียนได้อภิปรายเกี่ยวกับการนำเสนอการครอบครองผ่านทางพิธีกรรมคือ การเข้าทรง ในนวนิยายเรื่อง *Comfort Woman* ซึ่งเป็นการนำเสนออีกรูปแบบหนึ่งสามารถช่วยให้ผู้หญิงสร้างความเข้มแข็งในจิตใจที่อยู่ภายใต้การกดขี่ผ่านทางพิธีกรรมคือ การเข้าทรง ซึ่งพิธีกรรมนี้เกี่ยวข้องกับอากิโกะที่เคยเป็นนางบำเรอในค่ายทหารและตกอยู่ในสถานะที่ไม่ต่างไปจากคนที่ตายไปแล้ว การเข้าทรงเป็นการเชื่อมโยงประสบการณ์ของอากิโกะในค่ายทหารและเป็นสื่อกลางให้ผู้หญิงเกาหลีบอกเล่าความทุกข์ยากในค่ายทหาร ซึ่งในฐานะผู้ประสบความรุนแรงทางเพศอากิโกะไม่สามารถพูดถึงประสบการณ์อันเจ็บปวดของเธอให้คนอื่นรู้ได้ แต่พิธีกรรมเข้าทรงทำให้เธอได้อาศัยผีเพื่อบอกเล่าประสบการณ์ของเธอให้รับรู้

และเพื่อสร้างความเข้มแข็งในจิตใจที่อยู่ภายใต้การกดขี่

ความสัมพันธ์ระหว่างแม่และลูกสาว : ชีวิตใหม่จากความตาย

ผู้เขียนแสดงทัศนะว่าสายสัมพันธ์ระหว่างแม่และลูกสาวที่ห่างเหินเป็นเพราะความแตกต่างทางวัฒนธรรมระหว่างแม่ชาวเกาหลีกับลูกสาวชาวอเมริกัน กล่าวคือ การรับเอาอคติของวัฒนธรรมผิวขาวตะวันตกที่มีต่อวัฒนธรรมอื่น การทบทวนความทรงจำของเบ็กกาเกี่ยวกับอากิโกะ ซึ่งเป็นแม่ของเธอผ่านพิธีกรรมเข้าทรงช่วยเสริมสร้างความเข้มแข็งและความภูมิใจให้กับตนเอง และเปลี่ยนทัศนคติที่มีต่อแม่ที่จากเดิมมองว่าแม่ของเธออ่อนแอแต่เปลี่ยนมาเป็นผู้หญิงที่เข้มแข็ง สามารถมีชีวิตรอดจากการกดขี่และให้กำเนิดเธอให้ภายหลัง

“ตำรา ตำรับ ทัพพี อีสตรีกับการสร้างประวัติศาสตร์”

ในบทนี้ผู้เขียนได้กล่าวถึงประเด็นเกี่ยวกับผู้หญิงและครัวเรือนที่มีส่วนสำคัญในการขับเคลื่อนทางประวัติศาสตร์ สังคมและการเมือง โดยผู้เขียนได้นำเสนอประเด็นนี้ผ่านนวนิยายเรื่อง Like Water of Chocolate ของ เลอรา เอสกี นักเขียนสตรีชาวเม็กซิกันที่แสดงให้เห็นว่าภายใต้บริบทของการเปลี่ยนแปลงจากสังคมนิยมสู่สังคมนิยมใหม่ของเม็กซิกันที่กำลังเผชิญกับการครอบงำทางวัฒนธรรมของตะวันตก โดยนำเสนอ 6 ประเด็นได้แก่

การทำครัวกับการรื้อฟื้นความทรงจำในอดีต

ผู้เขียนได้อธิบายว่าอาหารแต่ละจานที่จดบันทึกไว้ในตำราอาหาร ซึ่ง ตีตา แม่ครัวประจำบ้านได้จดบันทึกนั้นเป็นแหล่งบันทึกความทรงจำในอดีต การที่ผู้เล่านำอาหารแต่ละจานมาเรียงร้อยเข้าด้วยกัน เหมือนเป็นการนำเอาเศษเสี้ยวของอดีตมาปะติดปะต่อเป็นเรื่องราวเพื่อนำมาถ่ายทอดให้ผู้อ่านรับทราบ และยังเป็นสิ่งที่เชื่อมโยงสายสัมพันธ์กับผู้เล่าเข้ากับบรรพบุรุษจากการถ่ายทอดสูตรอาหารผ่านผู้หญิงสามรุ่น เรื่องราวของบรรพบุรุษจึงได้เรียนรู้ไปพร้อมกับการถ่ายทอดสูตรอาหารประจำครอบครัว

ความเป็นหญิงในสังคมนิยมเม็กซิกัน

ในหัวข้อนี้ผู้เขียนกล่าวว่า เอลกีเบลได้นำเสนอภาพของผู้หญิงในสังคมนิยมเม็กซิกัน โดยมีนำเสนอความแตกต่างของผู้หญิงที่ยึดถือขนบจารีตอย่างเคร่งครัด เป็นกุลสตรี ไม่สามารถทำตามความต้องการของตนได้ กับผู้หญิงยุคใหม่ที่กล้าฝ่าฝืนกฎเกณฑ์ของสังคมนิยมเพื่อทำตามความปรารถนาของตนเอง แม้ว่าสุดท้ายจะประสบความสำเร็จในโลก

ภายนอกแต่ก็ไม่ได้รับการยอมรับจากสังคม

ผู้หญิงกับการทำครัว : ‘ความรู้’ กับ ‘ความลับ’

ผู้เขียนได้อภิปรายเชื่อมโยงกับประเด็นความเป็นหญิงในสังคมจารีตได้น่าสนใจว่า แม้ว่าผู้หญิงจะถูกจำกัดอยู่ในครัว ซึ่งเป็นพื้นที่แคบ ๆ แต่ครัวก็เป็นมากกว่าพื้นที่ที่ใช้ในการประกอบอาหาร เนื่องจากผู้หญิงได้พัฒนาทักษะ ความคิดสร้างสรรค์ และจินตนาการ ทดลองทำสิ่งแปลกใหม่จากการทำอาหาร ทำให้ไม่เป็นสิ่งที่น่าเบื่อ ครัวจึงเปรียบเสมือนพื้นที่แห่งการเรียนรู้และเสมือนโลกส่วนตัวของผู้หญิง ผู้เขียนยังแสดงทัศนะได้อีกที่น่าสนใจอีกว่า การที่ผู้หญิงเรียนรู้สูตรอาหารจากรุ่นสู่รุ่น หรือการประกอบอาหารร่วมกันระหว่างผู้หญิงที่มาจากต่างชาติพันธุ์ทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนทางวัฒนธรรม

อาหาร อำนาจ อัตลักษณ์

ในหัวข้อนี้ผู้เขียนได้อภิปรายอย่างคมคายว่า อาหารกับผู้ปรุงมีความสัมพันธ์กันอย่างแนบแน่น อาหารเป็นสิ่งที่บ่งบอกตัวตนตลอดจนอารมณ์ความรู้สึกของผู้ปรุง โดยเฉพาะอารมณ์ความปรารถนาทางเพศและกามารมณ์ที่ผู้หญิงไม่สามารถแสดงความรู้สึกได้อย่างเปิดเผยเนื่องจากจารีตประเพณีที่ปิดกั้นเอาไว้อย่างเคร่งครัด ผู้เขียนกล่าวว่าอาหารเป็นสิ่งที่ตัวละครผู้หญิงใช้ในการปลดปล่อยความปรารถนาทางเพศที่ไม่อาจแสดงออกได้อย่างเปิดเผย เช่น การวางท่าทาง การเคลื่อนไหว ปฏิกริยาตอบสนองของร่างกายในการประกอบอาหาร และตอบสนองโดยการบริโภคอาหารของตัวละคร

อาหารกับการเยียวยา : การกตัญญูทางเพศและวัฒนธรรม

ในหัวข้อนี้ผู้เขียนได้อภิปรายว่า อาหารไม่เพียงเป็นสิ่งที่ตอบสนองร่างกาย แต่ยังเป็นสิ่งที่ตอบสนองความต้องการของจิตใจด้วย โดยผู้เขียนอภิปรายให้เห็นอย่างชัดเจนผ่านตัวละครในเรื่องที่มีอาการป่วยทางจิตอันเป็นผลมาจากการถูกกตัญญูทางเพศจนทำให้สูญเสียความสามารถในการปรุงอาหาร ซึ่งเมื่อพิจารณาความสำคัญของอาหารในทางวัฒนธรรมและบทบาทของผู้หญิงในการดำรงรักษาวัฒนธรรมผ่านอาหารการกิน ตัวละครจึงเหมือนได้รับการกตัญญูทางเพศไปพร้อม ๆ กับการกตัญญูทางวัฒนธรรม ดังนั้นอาหารจึงเป็นสิ่งที่นำมาเยียวยาอาการป่วยทางจิตของตัวละคร เพื่อให้รื้อฟื้นถึงกิจกรรมหรือความสุขในอดีตผ่านกลิ่นและรสชาติของอาหารที่คุ้นเคย

ตำราอาหารกับการบันทึกประวัติศาสตร์ในชีวิตประจำวัน

ผู้เขียนได้อภิปรายได้อย่างน่าสนใจว่าตำราอาหารทำให้เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างผู้หญิงกับประวัติศาสตร์ แม้ว่ากิจกรรมในครัวเรือนถูกมองว่าเป็นเรื่องธรรมดา แต่ผู้เขียนนวนิยายเรื่องนี้ก็ใช้กลวิธีนำเสนอแบบสังคมนิยมหัตถกรรมเพื่อทำให้ผู้อ่านเห็นถึงความมหัสจรรย์ของผู้หญิงในการทำกิจกรรมในครัวเรือน เช่น การปรุงอาหารที่อาศัยเทคนิคในการปรับเปลี่ยนวัตถุดิบซึ่งมีอยู่จำกัดให้กลายเป็นอาหารที่มีรสชาติอร่อย สามารถกินอยู่อย่างพอเพียงไม่อดอยากในช่วงศึกสงคราม

“อารมณต้องห้าม : อุดมการณ์กับความรักใน อะเซเลียสีแดง”

ในบทผู้เขียนได้กล่าวถึงงานเขียนของอันดี หมิน เรื่องอะเซเลียสีแดง (Red Azalea) ซึ่งเป็นเรื่องราวชีวิตของผู้เขียนที่เกิดและเติบโตในยุคการปฏิวัติวัฒนธรรม หมิน แบ่งงานเขียนออกเป็น 3 ตอน คือ ช่วงชีวิตในวัยเด็ก ชีวิตในชนบทที่ฟาร์มแดง และชีวิตในโรงถ่ายภาพยนตร์ ซึ่งผู้เขียนได้แสดงทัศนะว่า งานเขียนนี้ไม่เพียงแต่บันทึกประสบการณ์ส่วนบุคคลเท่านั้น หากยังนำเสนอเหตุการณ์ประวัติศาสตร์จากมุมมองผู้เขียนที่เป็นสามัญชนและเป็นสตรีอีกด้วย โดยนำเสนอ 5 ประเด็น ได้แก่

การปฏิวัติวัฒนธรรม : ความเป็นชาติและความเป็นชาย

ในหัวข้อนี้ผู้เขียนได้อภิปรายให้เห็นถึงผลกระทบของการปฏิวัติวัฒนธรรมที่ส่งผลต่อผู้หญิงเป็นอย่างมาก ผู้หญิงต้องปฏิเสธความเป็นหญิงและยึดเอาความเป็นชายมาเป็นแบบอย่างเพื่อกำหนดคุณค่าของตน นอกจากนี้นโยบายชาตินิยมยังแฝงไว้ด้วยอคติทางเพศ ความเป็นหญิงถูกมองว่าขัดแย้งกับอุดมการณ์ของรัฐชาติ เพราะผู้หญิงมักถูกกล่าวในทางนำความหายนะมาให้แก่ชาติ ดังนั้นผู้หญิงจึงต้องถูกควบคุมอย่างเข้มงวดและถูกมองว่าไม่สมควรก้าวขึ้นมารับตำแหน่งทางการเมือง

พื้นที่ประวัติศาสตร์ในฐานะพื้นที่แห่งความปรารถนา

ผู้เขียนได้อภิปรายให้เห็นถึงประเด็นการทบทวนอดีตของหมินที่นำไปสู่การก่อสร้างความหมายใหม่แก่อัตลักษณ์ของสตรีในการมีส่วนร่วมในการปฏิวัติวัฒนธรรมจีน การนำเสนอผ่านอดีตโดยเปิดพื้นที่ให้กับความปรารถนาทำให้เห็นภาพของผู้หญิงในฐานะปัจเจกบุคคลที่มีอารมณ์ ความรู้สึก และความปรารถนาผ่านการบรรยายชีวิตประจำวัน ซึ่งบทบาทของความปรารถนาดังกล่าวนี้ ทำเห็นว่าการตอบโต้การกดขี่จากอำนาจรัฐ

ในเมืองเชียงใหม่ : ครอบครัว อุดมการณ์ และความรัก

ผู้เขียนได้อภิปรายเกี่ยวกับการบรรยายภาพชีวิตในวัยเยาว์ของหมิ่นที่อยู่ในเมืองเชียงใหม่ แสดงให้เห็นถึงผลกระทบของระบอบคอมมิวนิสต์ที่ไม่ให้ความสำคัญและต้องการลดทอนพื้นที่ส่วนตัว ไม่ว่าจะเป็นพื้นที่อยู่อาศัยที่จัดแบ่งให้หลายครอบครัวมาอยู่รวมกัน ไม่มีเวลาดูแลครอบครัวอันเนื่องจากอุดมการณ์ที่ให้ความสำคัญของงานและเชิดชูผู้ใช้แรงงาน การที่หนุ่มสาวไปทำงานในชนบทถือเป็นการแสดงความกล้าหาญและเสียสละ ซึ่งทำให้ต้องปฏิเสธความผูกพันกับครอบครัวรวมถึงปฏิเสธตัวตนของตนเอง

ในฟาร์มเพลิงแดง : อุดมการณ์กับความเป็นจริง

ผู้เขียนอภิปรายการเข้าไปอยู่ในฟาร์มเพลิงแดงภายใต้อุดมการณ์ทางการเมืองที่ต้องการให้ปัจเจกชนละทิ้งตัวตนและเข้าร่วมปฏิวัติ ซึ่งสำหรับผู้หมิ่นนั้นหมายถึงการละทิ้งความเป็นหญิงของตนและแสดงออกถึงความเป็นชาย สมาชิกทุกคนถูกฝึกให้อุทิศตนเพื่องานหนักและทำตามกฎวินัยอย่างเคร่งครัด ไม่ใส่ใจกับรูปลักษณ์ภายนอก ดั้งนั้นการแสดงความเป็นหญิงจึงถือว่าเป็นสิ่งที่ขัดแย้งกับอุดมการณ์ โดยเฉพาะการห้ามมีเพศสัมพันธ์ระหว่างหนุ่มสาว แต่ในทางตรงข้ามกลับกระตุ้นให้เกิดความปรารถนาดังกล่าวเพื่อปลดปล่อยความปรารถนาและสร้างพื้นที่ส่วนตัวของตนเอง

การรื้อฟื้นเรื่องราวของสตรีในประวัติศาสตร์

ประเด็นนี้ผู้เขียนได้อภิปรายเกี่ยวกับประเด็นเนื้อหาในเรื่องที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับประวัติศาสตร์และบุคคลสำคัญในประวัติศาสตร์เข้ามาปะปนกับอัตชีวประวัติต่างจากการเขียนประวัติศาสตร์ทั่วไป กล่าวคือ เป็นการนำเสนอการผสมผสานประวัติศาสตร์เข้ากับเรื่องแต่งแบบโรمانซ์ การใช้รูปแบบผสมสื่อถึงความพยายามของผู้เขียนที่ต้องการตีความหมายใหม่จากมุมมองให้แก่ประวัติศาสตร์ (ความเป็น) อื่น เพื่อเปิดพื้นที่ให้กับอารมณ์ ความปรารถนา และความต้องการของผู้หมิ่นที่เคยถูกกดทับไว้ได้ปรากฏออกมา

“บทสรุป”

ในบทนี้ผู้เขียนได้กล่าวถึง 3 ประเด็น ซึ่งประเด็นแรกคือ ความเย็บสู่เรื่องเล่า ผู้เขียนที่นำเสนอการสืบค้นอดีตของตัวละครจะเริ่มต้นจากความเย็บ ซึ่งเป็นสิ่งที่ผลักดันให้ผู้เขียนและตัวละครในเรื่องเริ่มสืบค้นอดีต และบอกเล่าเรื่องราวของตนและชุมชนให้สังคมได้รับทราบ และสิ่งที่ควบคู่กับการสร้างอัตลักษณ์ของตัวละคร คือ การรื้อฟื้นเรื่องราวของชุมชนและประวัติศาสตร์ท้องถิ่นผ่านความทรงจำและมักจะปรากฏตัวละครประเภทผีซึ่ง

เป็นเครือญาติหรือบรรพบุรุษของตัวละคร เพื่อเป็นการรื้อฟื้นเรื่องราวที่ไม่เคยจดบันทึกในประวัติศาสตร์ ประเด็นต่อมาที่ผู้เขียนสรุปว่า ประเด็นเกี่ยวกับเรื่องเพศเป็นสิ่งที่นักเขียนสตรีให้ความสนใจ ซึ่งนำเสนอผ่านมุมมองของผู้เล่าหรือตัวละครที่เป็นสตรี โดยที่ให้ความสำคัญเกี่ยวกับการรื้อฟื้นพื้นที่ส่วนตัวซึ่งเกี่ยวข้องกับความเป็นหญิง อารมณ์ความปรารถนาส่วนบุคคล และวิถีของผู้หญิงที่ใช้ตอบโต้และขัดแย้งกับอำนาจที่กดขี่

สุดท้ายผู้เขียนได้อภิปรายว่า งานเขียนกลุ่มนี้แสดงให้เห็นว่าการให้คุณค่ากับความ เป็นหญิงเป็นสิ่งที่ควบคู่กับการดำรงรักษาวัฒนธรรม ความแตกต่างทางวัฒนธรรมทำให้เกิด ความขัดแย้งระหว่างความสัมพันธ์ของแม่กับลูกสาวที่เติบโตในสังคมตะวันตกที่จะมีอคติต่อ คนเชื้อชาติอื่น ดังนั้น การกลับไปสานต่อความสัมพันธ์กับแม่ที่ขาดหายไปจึงเป็นสิ่งที่ทำให้ ลูกสาวได้ทบทวนวัฒนธรรมแม่และปรับเปลี่ยนมุมมองของลูกสาวที่มีต่อวัฒนธรรมแม่ใหม่

หนังสือเล่มนี้จะช่วยให้เราทำความเข้าใจความเป็นชายขอบที่ผลมาจากโครงสร้าง ของสังคมได้เป็นอย่างดีว่า แท้จริงแล้วเรารู้หรือให้ความสนใจกับเรื่องราวการถูกกดขี่ของ ผู้หญิงในมิติต่าง ๆ หรือไม่ การวิพากษ์ความไม่เป็นธรรมในสังคมผ่านมุมมองของผู้หญิง จึงไม่ใช่เพียงการนำเรื่องส่วนตัวมาเปิดเผยสู่สาธารณะเท่านั้น แต่ยังเป็นการวิพากษ์ค่านิยม สภาพสังคมวัฒนธรรมนั้น ๆ ที่บีบคั้นและกดขี่ผู้หญิงในมิติต่าง ๆ ได้อย่างลึกซึ้ง

Reference

- Prakatwutthisan, C. (2011). *Kho rang sang rueang : rueang lao attalak lae chumchon nai wannakam sattri chaikhop.* (in Thai) [Making a Story : Story Identity and Community in Marginal Feminist Literature]. Bangkok: Khrong Kan Cat Phim Khop Fai.

